

Rozdział V

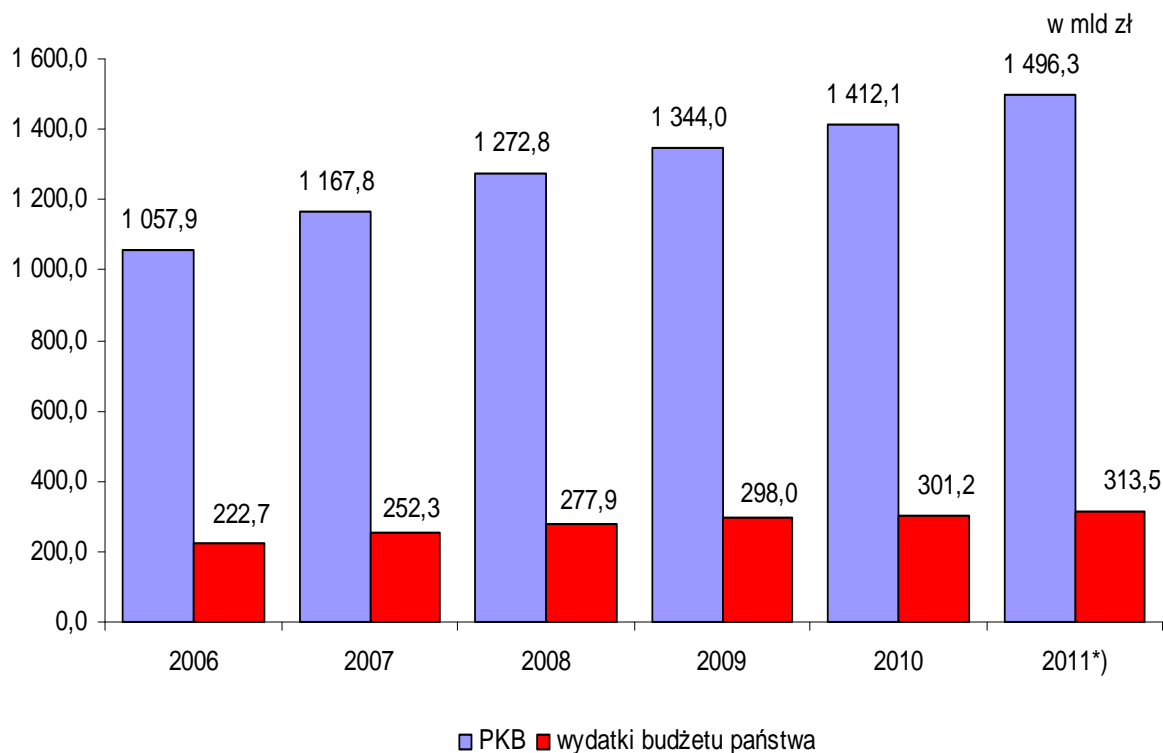
Wydatki budżetu państwa

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) w art. 110 określa jak skonstruowany powinien być budżet państwa. Główne składowe to podatkowe i niepodatkowe dochody budżetu państwa, planowane wydatki budżetu państwa, planowany deficyt budżetu państwa wraz z informacją dotyczącą źródeł jego pokrycia. Od 2010 r. oddzielnie prezentowane są także prognozowane dochody oraz planowane wydatki budżetu środków europejskich, jak również wynik budżetu środków europejskich.

Ustalony w projekcie ustawy budżetowej limit wydatków na rok 2011 wynosi 313.500.662 tys. zł i jest wyższy od zaplanowanego w ustawie budżetowej na 2010 r. o 12.279.845 tys. zł, tj. o 4,1%.

Udział wydatków budżetu państwa w PKB w 2011 r. wyniesie 21% wobec 21,3% w roku 2010, co oznacza spadek o 0,3 punktu procentowego.

Udział wydatków budżetu państwa w PKB w latach 2006 – 2011 wynosi odpowiednio 21,1%, 21,6%, 21,8%, 22,2%, 21,3% oraz 21%.

*) Prezentowana kwota wydatków na lata 2010 oraz 2011 nie obejmuje wydatków zawartych w budżecie środków europejskich

Wydatki budżetu państwa realizowane są przez kierowników urzędów naczelnych organów władzy, kontroli, sądownictwa i ochrony prawa, ministrów i kierowników urzędów centralnych, wojewodów oraz prezesów samorządowych kolegiów odwoławczych. Każdy wydatek budżetu państwa przypisany jest do określonego dysponenta części budżetowej, w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, a ponadto określony jest jego charakter ekonomiczny (tj. określenie czy jest to dotacja, subwencja, świadczenie na rzecz osób fizycznych, wydatek bieżący jednostek budżetowych, wydatek majątkowy, wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa, środki własne Unii Europejskiej, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej). Taka prezentacja wydatków zawarta jest w załączniku nr 2 do projektu ustawy budżetowej. Niektóre wydatki uszczegółowione są dodatkowo w pozostałych załącznikach do ustawy budżetowej:

- załącznik nr 6 – zawiera odrębnie dla każdego funduszu plany finansowe państwowych funduszy celowych
- załącznik nr 7 – zawiera zestawienie zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami,
- załącznik nr 8 – zawiera wykaz jednostek, dla których zaplanowano dotacje podmiotowe i celowe oraz kwoty tych dotacji,
- załącznik nr 9 – zawiera zakres i kwoty dotacji przedmiotowych i podmiotowych,
- załącznik nr 10 – prezentowane są kwoty wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej,
- załącznik nr 11 – zawiera zestawienie programów wieloletnich w układzie zadaniowym, do których zgodnie z art. 102 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.) zostały dołączone inwestycje wieloletnie, których termin zakończenia ustalono po dniu 31 grudnia 2010 r., z dniem 1 stycznia 2011 r. stają się programami wieloletnimi,
- załącznik nr 12 – zawiera odrębnie dla każdej agencji, plany finansowe agencji wykonawczych,
- załącznik nr 13 – zawiera odrębnie dla każdej instytucji plany finansowe instytucji gospodarki budżetowej,
- załącznik nr 14 – zawiera odrębnie dla każdej jednostki, plany finansowe państwowych osób prawnych.

Przy planowaniu wydatków na 2011 rok zastosowano tzw. tymczasową regułę wydatkową, określoną w Planie Rozwoju i Konsolidacji Finansów 2010-2011. Polega ona na redukcji wydatków o charakterze uznaniowym, a więc niewynikających z istniejących ustaw regulujących wydatki publiczne oraz nowych wydatków prawnie zdeterminowanych. Wzrost ww. wydatków nie powinien przekraczać 1% w ujęciu realnym.

Zastosowanie reguły dyscyplinującej jest niezbędne w celu zahamowania szybkiego wzrostu długu publicznego w Polsce.

Podobnie jak w latach poprzednich strukturę wydatków krajowych budżetu państwa tworzą tzw. wydatki sztywne, których poziom wynika z ustawowo określonych obowiązków państwa i na które rząd nie ma bezpośredniego wpływu w procesie kształtowania polityki budżetowej oraz wydatki elastyczne.

Przyjęty przez Rząd Plan Rozwoju i Konsolidacji Finansów Publicznych na lata 2010-2011 zakłada ograniczenie udziału wydatków prawnie zdeterminowanych w wydatkach ogółem, poprzez ich przegląd oraz racjonalizację. Obecnie bardzo duża część wydatków w tej kategorii nie może być elastycznie kształtowana przez dysponentów środków publicznych ze względu na zapisy ustaw definiujących limit tych wydatków lub procedurę ich tworzenia.

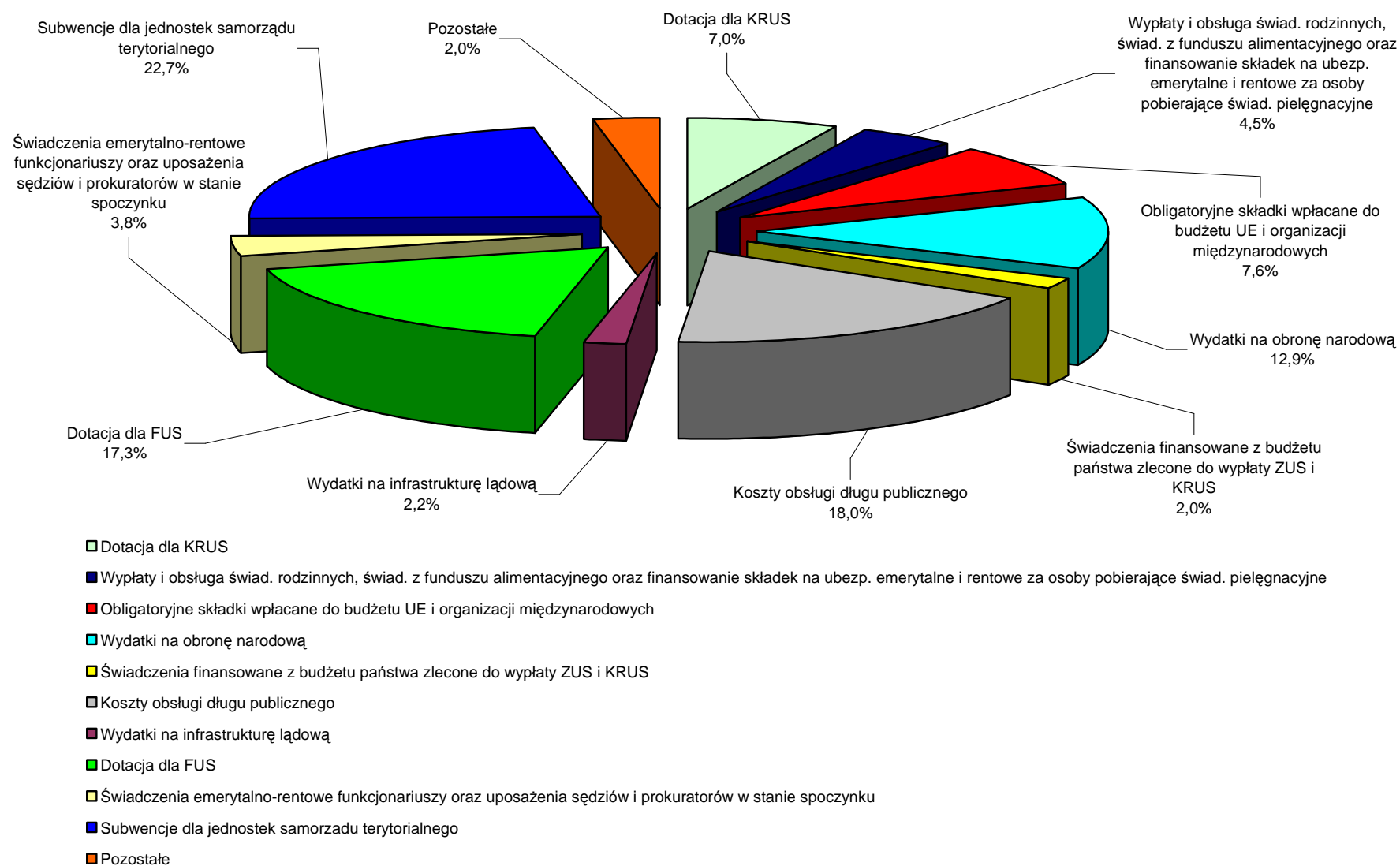
Najbardziej znaczące pozycje wśród wydatków zdeterminowanych stanowią:

- subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego,
- koszty obsługi długu publicznego,
- dotacje dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- obronę narodową,
- dotacje dla Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- składki wpłacane do budżetu Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych.

Limit wydatków zdeterminowanych zaplanowanych na 2011 r. jest wyższy od wydatków na 2010 r. o 9,4 mld zł. Wzrost ten spowodowany jest przede wszystkim zwiększeniem:

- kosztów obsługi długu publicznego (o 3,6 mld zł) z uwagi na wzrost wydatków zaplanowanych na obsługę skarbowych papierów wartościowych, a także wydatków z tytułu poręczeń i gwarancji,
- środków własnych Unii Europejskiej (o 1,6 mld zł), które wynika głównie z aktualizacji danych makroekonomicznych (tj. przede wszystkim z rosnącego tempa wzrostu DNB w relacji do innych państw członkowskich) oraz wyższego niż w 2010 r. poziomu budżetu UE na 2011 rok,
- części oświatowej subwencji (o 1,9 mld zł), która uwzględnia środki przeznaczone na wdrożenie podwyżek nauczycieli,
- wydatków na obronę narodową (o 1,8 mld zł), będących wynikiem wzrostu PKB, który stanowi podstawę obliczenia tych wydatków.

Szczegółowa struktura wydatków prawnie zdeterminowanych przedstawia się następująco:

Wydatki elastyczne obejmują przede wszystkim: wynagrodzenia i wydatki rzeczowe (bieżące) jednostek budżetowych, dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego, dotacje dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz podmiotów gospodarczych, a także wydatki inwestycyjne oraz na realizację programów wieloletnich.

W celu ograniczenia tempa wzrostu wydatków budżetu państwa wydatki elastyczne na rok 2011 zostały zaplanowane w oparciu o tymczasową regułę wydatkową.

Podstawowe grupy wydatków prawnie zdeterminowanych oraz elastycznych omówiono w dalszej części rozdziału.

1. Koszty obsługi długu publicznego

Planowana kwota wydatków związana z obsługą długu publicznego wynika ze strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych na lata 2010 – 2012. Jest ona jednak aktualizowana na podstawie założeń oraz prognoz makroekonomicznych w zależności od zachowań rynków finansowych.

Obsługa długu krajowego

Wyszczególnienie	Ustawa 2010 r.	PW 2010 r.	Projekt budżetu na 2011 r.	4:3
	w tys. zł			%
1	2	3	4	5
Obsługa długu krajowego	26.592.115	26.592.115	29.621.700	111,4
Obsługa skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym	26.514.715	26.547.715	28.825.700	108,6
Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	77.400	44.400	796.000	1.792,8

W projekcie ustawy budżetowej na 2011 r. na wydatki z tytułu obsługi długu krajowego zaplanowano kwotę 29.621.700 tys. zł, tj. o 11,4% więcej niż przewidywane wykonanie ustawy budżetowej na 2010 r. Wydatki te obejmują:

- 1) koszty obsługi skarbowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym,
- 2) rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych udzielonych przez Skarb Państwa.

1) Obsługa skarbowych papierów wartościowych (SPW) oraz innych instrumentów finansowych na rynku krajowym

Wydatki z tego tytułu w 2011 r. zaplanowano w łącznej wysokości 28.825.700 tys. zł, tj. o 8,6% więcej niż przewidywane wykonanie ustawy budżetowej na 2010 r. Wydatki te obejmują:

- a) dyskonto od bonów skarbowych w wysokości 1.788.400 tys. zł,
- b) odsetki i dyskonto od obligacji hurtowych oraz rozliczenie transakcji na instrumentach pochodnych w łącznej wysokości 26.420.050 tys. zł,
- c) odsetki i dyskonto od obligacji detalicznych w wysokości 378.600 tys. zł,
- d) odsetki od obligacji nierynkowych w wysokości 1.650 tys. zł,
- e) odsetki od środków przyjmowanych w depozyt przez Ministra Finansów w wysokości 191.600 tys. zł,
- f) koszty emisji krajowych SPW oraz inne opłaty i prowizje w wysokości 45.400 tys. zł.

Dyskonto od bonów skarbowych

Wydatki z tytułu dyskonta od wykupywanych bonów skarbowych w 2011 r. szacowane są na kwotę 1.788.400 tys. zł i dotyczyć będą wyemitowanych w 2010 r. bonów.

Dyskonto i odsetki od obligacji hurtowych oraz rozliczenie transakcji na instrumentach pochodnych

Planowane na 2011 r. wydatki z tytułu dyskonta i odsetek od obligacji hurtowych po uwzględnieniu przepływów wynikających z transakcji swap wynoszą łącznie 26.420.050 tys. zł.

Wydatki te obejmują obsługę obligacji:

- stałoprocentowych w wysokości 22.576.450 tys. zł,
- zmiennoprocentowych w wysokości 3.503.950 tys. zł,
- indeksowanych w wysokości 339.650 tys. zł.

W 2011 r. obsługiwane będą obligacje:

- emitowane od 2000 r. na przetargach sprzedaży i zamiany,
- wyemitowane w ramach konwersji zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z przejętych zobowiązań ZUS z tytułu nie przekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych w latach 2003-2008.

Dyskonto i odsetki od obligacji detalicznych

Zaplanowane na 2011 r. wydatki z tytułu dyskonta i odsetek od obligacji detalicznych szacuje się na 378.600 tys. zł.

Wydatki te obejmują obsługę obligacji:

- stałoprocentowych w wysokości 225.700 tys. zł,
- zmiennoprocentowych w wysokości 43.900 tys. zł,
- indeksowanych w wysokości 109.000 tys. zł.

W 2011 r. obsługiwane będą obligacje detaliczne wyemitowane w latach 2004-2011.

Odsetki od obligacji nierynkowych

Wydatki na odsetki od obligacji nierynkowych w 2011 r. szacuje się na kwotę 1.650 tys. zł. Wydatki te obejmują odsetki od obligacji przeznaczonych na zwiększenie funduszy własnych BGŻ S.A.

Odsetki od środków przyjmowanych w depozyt przez Ministra Finansów

Wydatki na odsetki od środków przyjmowanych w depozyt przez Ministra Finansów od niektórych jednostek sektora finansów publicznych w 2011 r. szacuje się na 191.600 tys. zł.

Koszty emisji krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty i prowizje

Wydatki na koszty emisji krajowych SPW z tytułu wynagrodzenia agenta emisji obligacji skarbowych wynikającego z warunków umowy oraz inne opłaty i prowizje szacuje się w 2011 r. na poziomie 45.400 tys. zł.

2) Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Wydatki z tego tytułu zaplanowano na 2011 r. w wysokości 796.000 tys. zł, tj. o 1.692,8% więcej niż przewidywane wykonanie ustawy budżetowej na 2010 r. Kwota ta obejmuje wydatki za zobowiązania kredytobiorców znajdujących się w niestabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, których ryzyko wypłat ze środków budżetowych jest bardzo wysokie. Podmioty te należą m.in. do sektorów: transportowego i budownictwa mieszkaniowego.

Obsługa zadłużenia zagranicznego

Wyszczególnienie	Ustawa 2010 r.	PW 2010 r.	Projekt budżetu na 2011 r.	4:3 %%
	w tys. zł			%
1	2	3	4	5
Obsługa zadłużenia zagranicznego	8.276.400	8.276.400	8.812.800	106,5
Obsługa zadłużenia zagranicznego, należności i innych operacji zagranicznych	7.613.382	7.613.382	8.779.284	115,3
Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	663.018	663.018	33.516	5,1

Wydatki na obsługę zadłużenia zagranicznego w 2011 r. zaplanowano w kwocie 8.812.800 tys. zł, tj. o 6,5% więcej niż w ustawie na 2010 r. Wydatki te obejmują:

- 1) koszty obsługi zadłużenia zagranicznego i innych operacji zagranicznych,
- 2) wypłaty wynikające z udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji zagranicznych.

1) Obsługa zadłużenia zagranicznego, należności i innych operacji zagranicznych

Wydatki z tego tytułu w 2011 r. zaplanowano w łącznej wysokości 8.779.284 tys. zł, tj. o 15,3% więcej niż w ustawie na 2010 r. Wydatki te obejmują:

- a) odsetki od obligacji skarbowych wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych oraz odsetki od obligacji Brady'ego – 7.121.453 tys. zł,
- b) odsetki i opłaty od kredytów i pożyczek – 1.446.997 tys. zł,
- c) wydatki związane z finansowaniem zakupu samolotu F-16 – 123.414 tys. zł,
- d) koszty emisji skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty i prowizje – 87.420 tys. zł.

Odsetki od obligacji skarbowych wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych i od obligacji Brady'ego

Wydatki z tytułu odsetek od obligacji wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych i od obligacji Brady'ego zaplanowano na 2011 r. w wysokości 7.121.453 tys. zł.

Wydatki z tytułu odsetek od obligacji wyemitowanych przez Skarb Państwa na międzynarodowych rynkach finansowych zaplanowane na 2011 r. w wysokości 7.081.001 tys. zł stanowią największą pozycję obsługi zadłużenia zagranicznego, tj. 80,4%. Płatności odsetkowe dotyczą obligacji wyemitowanych w latach 1997 – 2010 na rynku euro, jena japońskiego, franka szwajcarskiego, dolara amerykańskiego i funta brytyjskiego.

Wydatki z tytułu odsetek od obligacji Brady'ego zaplanowano na 2011 r. w wysokości 40.452 tys. zł. W wyniku zawarcia umowy o redukcji i restrukturyzacji zadłużenia wobec banków komercyjnych zrzeszonych w Klubie Londyńskim Polska wyemitowała w 1994 r. tzw. obligacje Brady'ego o wartości nominalnej 7.998,5 mln USD. W efekcie operacji przedterminowego wykupu zadłużenie z tytułu obligacji spadło do 297 mln USD. Wypłaty odsetek dotyczyć będą pozostałych w zadłużeniu zabezpieczonych obligacji parytetowych (PAR) oraz zabezpieczonych obligacji za zadłużenie z tytułu kredytów rewolwingowych (RSTA).

Odsetki i opłaty od kredytów i pożyczek

Wydatki z tytułu odsetek i opłat od kredytów i pożyczek zaplanowane na 2011 r. w wysokości 1.446.997 tys. zł dotyczą następujących podmiotów: Klubu Paryskiego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Rozwoju Rady Europy i Japonii (Fundusz Prywatyzacji Banków Polskich).

Na płatności odsetkowe związane z obsługą umów o redukcji i restrukturyzacji zadłużenia Polski wobec wierzycieli oficjalnych zrzeszonych w Klubie Paryskim przewidziano w 2011 r. w kwocie 9.791 tys. zł. Stanowią je odsetki na rzecz Japonii, wobec której spłaty są przewidziane do 2014 r. (tzw. opcja C). Spłata wobec pozostałych wierzycieli została zakończona w 2009 r.

Na wypłaty odsetek i opłat na rzecz Banku Światowego przewidziano w 2011 r. środki w wysokości 350.209 tys. zł. Na kwotę tę składają się odsetki i opłaty od zaciągniętych kredytów, głównie na: infrastrukturę drogową, usuwanie skutków powodzi i ochronę przeciwpowodziową dorzecza Odry, wsparcie terenów wiejskich, restrukturyzację sektora węglowego oraz kredytów związanych z kosztami reform strukturalnych polskiej gospodarki.

Wypłaty odsetek na rzecz Europejskiego Banku Inwestycyjnego szacuje się w 2011 r. na poziomie 1.040.674 tys. zł. Odsetki dotyczą głównie kredytów na: usuwanie skutków klęsk żywiołowych, infrastrukturę drogową, projekty związane z nauką i promocją technologii, jak również współfinansowanie wkładu z budżetu państwa do wybranych programów/priorytetów w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO) 2007 - 2013.

Na wypłaty odsetek od kredytów z Banku Rozwoju Rady Europy przewidziano w 2011 r. 41.127 tys. zł. Na kwotę tę składają się odsetki i opłaty od zaciągniętych kredytów, głównie na projekty ochrony przeciwpowodziowej, budownictwo czynszowe, zasilenie Funduszu dla Śląska.

Odsetki od kredytu otrzymanego z Japonii na Fundusz Prywatyzacji Banków Polskich planowane na 2011 r. wyniosą 5.196 tys. zł.

Wydatki związane z finansowaniem zakupu samolotu F-16

Począwszy od 2007 r. w części Obsługa zadłużenia zagranicznego planowane są wydatki związane z finansowaniem zakupu samolotu F-16, na które w 2011 r. zaplanowano kwotę 123.414 tys. zł.

Koszty emisji skarbowych papierów wartościowych oraz inne opłaty i prowizje

Wydatki na sfinansowanie kosztów emisji skarbowych papierów wartościowych oraz innych opłat i prowizji zaplanowano na 2011 r. w wysokości 87.420 tys. zł. Dotyczą one głównie kosztów przygotowania emisji obligacji na międzynarodowych rynkach finansowych, opłat za ratingi, prowizji dla BGK i NBP z tytułu zawartych umów agencyjnych oraz innych kosztów za usługi prawne i bankowe.

2) Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Wydatki z tego tytułu zaplanowano na 2011 r. w wysokości 33.516 tys. zł, tj. o 94,9% mniej niż w ustawie na 2010 r. Kwota ta obejmuje wydatki za zobowiązania kredytobiorców znajdujących się w niestabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, których ryzyko wypłat ze środków budżetowych jest bardzo wysokie. Dotyczy to podmiotów należących przede wszystkim do sektorów: transportowego oraz rolnych rynków hurtowych.

2. Dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest realizacją przepisu art. 2 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż państwo gwarantuje wypłacalność świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Przepis ten ma szczególne znaczenie w sytuacji wprowadzonej od 1999 r. reformy systemu ubezpieczeń społecznych gdzie:

- część składki emerytalnej nie jest przychodem FUS z uwagi na przekazywanie jej do otwartych funduszy emerytalnych (7,3% podstawy wymiaru) oraz do Funduszu Rezerwy Demograficznej (0,35% podstawy wymiaru);
- roczna podstawa wymiaru składki emerytalnej i rentowej została ograniczona do poziomu 30-krotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (w 2010 r. od dochodów rocznych ubezpieczonego, powyżej 94.380 zł nie są odprowadzane składki emerytalne i rentowe do FUS).

Głównym źródłem przychodów Funduszu są wpływy ze składek na ubezpieczenie społeczne obejmujące ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. Ponadto na przychody Funduszu składają się środki rekompensujące kwoty składek przekazanych na rzecz otwartych funduszy emerytalnych, dotacja z budżetu państwa oraz inne przychody.

Fundusz może otrzymywać z budżetu państwa dotacje z przeznaczeniem na uzupełnienie środków na wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo, jeżeli przychody funduszy: emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego nie zapewniają pełnej i terminowej wypłaty świadczeń finansowanych z przychodów Funduszu.

Na 2011 r. dotacja została zaplanowana w wysokości 37.134.406 tys. zł. Jest ona niższa od przewidywanej w 2010 r. o 2,1%.

Więcej szczegółowych informacji na temat FUS zawiera Rozdział VII Państwowe fundusze celowe i agencje wykonawcze.

3. Dotacja dla Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Fundusz emerytalno-rentowy (FER) funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ubezpieczenia społeczne dla rolników realizuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, która prowadzi samodzielną gospodarkę finansową.

Głównym zadaniem funduszu emerytalno-rentowego jest finansowanie gwarantowanych przez państwo świadczeń wypłacanych rolnikom z zakresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, a ponadto finansowanie emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego wraz z dodatkami, ubezpieczeń zdrowotnych rolników i ich domowników oraz refundacji określonych kosztów Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację.

Fundusz finansowany jest przede wszystkim z dotacji budżetowej, bowiem składka płacona przez rolników pokrywa tylko część wydatków.

Na rok 2011 dla Funduszu Emerytalno-Rentowego została zaplanowana dotacja w wysokości 15.120.037 tys. zł, która jest niższa od przewidywanej dotacji w 2010 r. o kwotę 215.759 tys. zł, tj. o 1,4% w związku z niższymi wydatkami funduszu przeznaczonymi na pokrycie składek na ubezpieczenia zdrowotne rolników.

Szczegółowe informacje dotyczące tego funduszu zawarte są w Rozdziale VII Państwowe fundusze celowe i agencje wykonawcze.

4. Wydatki na obronę narodową

Wydatki obronne na 2011 rok zaplanowane zostały zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, czyli w wysokości 1,95% przewidywanego wykonania Produktu Krajowego Brutto roku 2010.

Wydatki te obejmują część budżetu państwa Obrona narodowa oraz wydatki planowane w dziale Obrona narodowa w innych częściach budżetu państwa.

W ramach limitu 1,95% PKB zaplanowano 27.535.229 tys. zł, z tego:

- 1) wydatki w części Obrona narodowa na poziomie 27.258.601 tys. zł;
- 2) wydatki w dziale Obrona narodowa realizowane w innych częściach budżetu państwa – 276.628 tys. zł; powyższa kwota obejmuje:
  - 48.828 tys. zł na realizację „Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych w latach 2009 – 2018”, w pozostałych resortach i województwach. Środki przeznaczone są przede wszystkim na zakupy i utrzymanie państwowych rezerw mobilizacyjnych, utrzymanie obiektów specjalnych, utrzymanie i konserwację sprzętu techniczno – wojskowego, przygotowanie środków transportowych na potrzeby Sił Zbrojnych, szkolenia obronne, utrzymanie stanowisk kierowania, zakupy, utrzymanie i konserwację agregatów prądotwórczych dla zapewnienia awaryjnych źródeł zasilania w czasie wojny i kryzysu oraz utrzymanie rezerw państwowej służby zdrowia,
  - 73.000 tys. zł w części Gospodarka na zabezpieczenie realizacji zadań wynikających z „Programu Mobilizacji Gospodarki na lata 2009 – 2018”. Program realizuje zadania związane z utrzymaniem przez przedsiębiorców mocy produkcyjnych i remontowych na potrzeby Sił Zbrojnych RP. Środki przeznaczone są na pokrycie kosztów związanych z remontami budynków i konserwacją urządzeń, ich amortyzacją oraz ochroną obiektów i kosztów ponoszonych z tytułu podatków od nieruchomości,
  - 154.800 tys. zł w części Nauka na sfinansowanie projektów badawczych i celowych w dziedzinie obronności.

Łączne nakłady na obronę narodową w 2011 r. w porównaniu do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2010 r. będą wyższe o 7,1%, tj. o 1.816.494 tys. zł; natomiast w części Obrona narodowa wzrost wynosi 1.810.566 tys. zł.

W części Obrona narodowa w 2011 r. jako priorytetowe zaplanowano wydatki na:

- szkolenie żołnierzy,
- zakupy i remonty uzbrojenia i sprzętu wojskowego,
- inwestycje budowlane związane z profesjonalizacją Sił Zbrojnych RP,
- remonty infrastruktury, w szczególności związane z profesjonalizacją.

Wydatki majątkowe określone zostały na kwotę 6.652.550 tys. zł w stosunku do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2010 r. (5.735.667 tys. zł) wzrosną o 916.883 tys. zł. Udział tych

wydatków w wydatkach obronnych wyniesie 24,2%, gwarantując realizację postanowień ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. W ramach tych wydatków za zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego przeznaczono środki w wysokości 5.094.946 tys. zł.

W roku przyszłym będzie kontynuowana modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP. Wydatki zaplanowano w wysokości 6.276.075 tys. zł, co w porównaniu do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2010 r. oznacza wzrost o 618.653 tys. zł. W ramach modernizacji technicznej realizowane będą zadania zmierzające do: unowocześnienia Sił Zbrojnych RP i dostosowania ich do standardów NATO, zabezpieczenia potrzeb związanych z bezpieczeństwem i funkcjonowaniem misji poza granicami kraju oraz wypełnienia zobowiązań wynikających z zawartych umów wieloletnich.

Dodatkowo Ministerstwo Obrony Narodowej otrzymało środki w wysokości 1.013 tys. zł, z tego:

- 590 tys. zł na wydatki związane z przygotowaniem, obsługą i sprawowaniem Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.,
- 370 tys. zł na skutki przechodzące na 2011 r. z tytułu podwyższenia wynagrodzeń oraz awansu zawodowego nauczycieli w 2010 r. zatrudnionych w Ministerstwie Obrony Narodowej,
- 53 tys. zł na skutki przechodzące na 2011 r. z tytułu dodatków dla urzędników służby cywilnej zatrudnionych w Ministerstwie Obrony Narodowej.

5. Subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego

Planowana na 2011 r. subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego została ustalona według zasad określonych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526).

Na 2011 r. wielkość wydatków w części Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego zaplanowano w łącznej wysokości 48.357.658 tys. zł, tj. o 2,5% wyższej niż zaplanowano na 2010 r..

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego składa się z:

- części oświatowej dla gmin, powiatów i województw,
- części wyrównawczej dla gmin, powiatów i województw,
- części równoważącej dla gmin i powiatów,
- części regionalnej dla województw.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Kwota części oświatowej subwencji ogólnej na 2011 r. została ustalona zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i wynosi 36.924.829 tys. zł, a więc jest wyższa o 5,5% od kwoty zaplanowanej na 2010 r.

W kwocie tej uwzględnione zostały środki przeznaczone na wdrożenie podwyżek wynagrodzeń nauczycieli o 7% od września 2011 r. oraz zmiany w strukturze zatrudnienia nauczycieli w 2011 r.

Część oświatową subwencji ogólnej, po odliczeniu ustawowej rezerwy, dzieli się między gminy, powiaty i samorządy województw według zasad ustalonych, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z uwzględnieniem typów i rodzajów szkół (placówek) prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach (placówkach).

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin zaplanowana na 2011 r. w wysokości 5.991.329 tys. zł jest niższa o 1,7% od kwoty tej części subwencji zaplanowanej na 2010 r.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Podstawę do ustalenia wysokości kwoty podstawowej na 2011 r. stanowią dane ze sprawozdań z wykonania podstawowych dochodów podatkowych gminy za 2009 r., z uwzględnieniem korekt, złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca 2010 r. oraz dane o liczbie mieszkańców według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., ustalonej przez Główny Urząd Statystyczny.

Kwotę podstawową otrzymują gminy, w których dochód na 1 mieszkańca jest niższy niż 92% średniego dochodu na 1 mieszkańca kraju.

Wysokość kwoty uzupełniającej uzależniona jest od gęstości zaludnienia w gminie, w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochodu gminy na 1 mieszkańca.

Kwotę uzupełniającą otrzymują tylko te gminy, w których gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy jest nie wyższy niż 150% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca kraju.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów zaplanowana na 2011 r. w kwocie 1.583.843 tys. zł, jest o 8,8% niższa niż kwota zaplanowana na 2010 r.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową otrzymują powiaty, w których wskaźnik dochodów podatkowych z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1 mieszkańca w powiecie jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów.

Wyrównanie stanowi 90% różnicy między średnim dochodem podatkowym na 1 mieszkańca kraju a dochodem podatkowym na 1 mieszkańca powiatu.

Kwota podstawowa stanowi iloczyn ww. kwoty wyrównania na 1 mieszkańca i liczby mieszkańców danego powiatu.

Kwota uzupełniająca zależy od wskaźnika bezrobocia w danym powiecie i przeznaczona jest dla tych powiatów, w których wskaźnik bezrobocia – liczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju – jest wyższy od 1,1. Im wyższy jest wskaźnik bezrobocia w powiecie, tym wyższa jest ta kwota.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw zaplanowana na 2011 r. w kwocie 1.112.103 tys. zł, jest o 12,7% niższa niż kwota zaplanowana na 2010 r.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Kwota podstawowa jest przeznaczona dla tych województw, w których wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca (z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych PIT i udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych CIT) jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich województw.

Wyrównanie stanowi 72% różnicy między średnim dochodem podatkowym województw na 1 mieszkańca w kraju a dochodem podatkowym na 1 mieszkańca województwa. Kwota podstawowa stanowi iloczyn ww. kwoty wyrównania i liczby mieszkańców w danym województwie.

Kwota uzupełniająca uzależniona jest od liczby mieszkańców w województwie.

Kwotę tę otrzymują województwa, w których liczba mieszkańców nie przekracza 3 milionów. Podstawę do jej wyliczenia stanowi przeliczeniowa liczba mieszkańców województwa ustalana w sposób określony ustawowo.

Wysokość kwoty uzupełniającej należnej danemu województwu stanowi iloczyn przeliczeniowej liczby mieszkańców i 9% średniego dochodu podatkowego województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju.

Należy zwrócić uwagę, że stosownie do art. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 115, poz. 966), w celu wyliczenia dla województw na 2011 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej oraz wpłat do budżetu państwa z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej, dochody województwa z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (wchodzące w skład dochodów podatkowych i wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2009 r.), należało zwiększyć do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału województw we wpływach z tego podatku w wysokości 14,75%.

Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin

Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin na 2011 r. została zaplanowana w wysokości 619.427 tys. zł, tj. o 2,9% niższej niż zaplanowana na 2010 r.

Część równoważąca subwencji ogólnej jest rozdzielana między gminy według następujących określonych ustawowo kryteriów:

- 1) 50% – między gminy miejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 80% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin miejskich wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 2) 25% – między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 90% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin wiejskich i miejsko-wiejskich wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 3) 25% – między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których suma dochodów za rok poprzedzający rok bazowy z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku rolnego i z podatku leśnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest niższa od 80% średnich dochodów z tych samych tytułów za rok poprzedzający rok bazowy we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin.

Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów

Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów na 2011 r. została zaplanowana w wysokości 1.137.235 tys. zł, tj. o 0,3% wyższej niż zaplanowano na 2010 r.

Część równoważąca subwencji ogólnej jest rozdzielana między powiaty według następujących kryteriów określonych w ustawie:

- 1) 9% – między powiaty, które w roku poprzedzającym rok bazowy nie dokonywały wpłat do budżetu państwa i powiaty, które dokonały wpłaty do budżetu państwa w kwocie niższej niż 1.000.000 zł, w zależności od wysokości wydatków na rodziny zastępcze poniesione w roku poprzedzającym rok bazowy;
- 2) 7% – między powiaty, ustalone przez ministra właściwego do spraw pracy, w których nie działa powiatowy urząd pracy, a zadania tej jednostki realizowane są przez inny powiat;
- 3) 30% – między powiaty, w których długość dróg powiatowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu jest wyższa od średniej długości dróg powiatowych w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju;
- 4) 30% – między miasta na prawach powiatu w zależności od długości dróg wojewódzkich i krajowych, znajdujących się w granicach miast na prawach powiatu;
- 5) 24% – między powiaty, w których kwota planowanych dochodów powiatu na rok budżetowy jest niższa od kwoty planowanych dochodów powiatu na rok bazowy.

Część regionalna subwencji ogólnej dla województw

Część regionalna subwencji ogólnej dla województw na 2011 r. została zaplanowana w wysokości 627.893 tys. zł, tj. o 34,3% niższej niż zaplanowano na 2010 r.

Część regionalna subwencji ogólnej jest rozdzielana między województwa według następujących kryteriów określonych w ustawie:

- 1) 20% – między województwa, w których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110% średniej stopy bezrobocia w kraju;
- 2) 40% – między województwa, w których powierzchnia dróg wojewódzkich w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa jest wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju;
- 3) 10% – między województwa, w których PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa jest niższy od 75% PKB w kraju w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju,
- 4) 15% – między województwa z uwzględnieniem wydatków bieżących na regionalne kolejowe przewozy pasażerskie, wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy;

- 5) 15% – między województwa, w których kwota planowanych dochodów na rok budżetowy jest niższa od kwoty planowanych dochodów na rok bazowy.

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin została zaplanowana na 2011 r. w wysokości 25.000 tys. zł, tj. o 65% wyższej niż zaplanowana w 2010 r. na ten cel.

Kwota części rekompensującej dla gmin wynika z ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.) i przeznaczona jest na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę (na podstawie zmienionego zezwolenia) działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

Ponadto, w subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego zaplanowano na 2011 r. środki na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w łącznej wysokości 335.999 tys. zł, tj. o 3,2% wyższej niż środki zaplanowane na ten cel na 2010 r.

Środki te stanowią rezerwę na finansowanie inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, utrzymanie rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu oraz remontów, utrzymanie, ochronę i zarządzanie drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

6. Infrastruktura transportu lądowego

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o finansowaniu dróg publicznych ustanowiła minimalny poziom nakładów przeznaczonych na drogownictwo w budżecie państwa w wysokości 12% planowanych wpływów z podatku akcyzowego od paliw silnikowych, co było jednoznaczne z ustanowieniem wydatku „sztywnego”.

Z inicjatywy Rządu 16 grudnia 2005 r. uchwalono ustawę o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego, która zastąpiła ww. ustawę. Zakres zadań rozszerzono o finansowanie linii kolejowych a minimalny poziom nakładów budżetowych Rada Ministrów zwiększyła do 14% wpływów z podatku akcyzowego od paliw silnikowych. Ostatecznie Sejm podjął decyzję o zwiększeniu poziomu do wysokości 18%.

Do wyliczenia przyjęto prognozę dochodów budżetu państwa z akcyzy od paliw silnikowych na 2011 r. w wysokości 26,5 mld zł. Spadek wydatków na ww. cel, w porównaniu do bieżącego roku, wynika z obniżenia w trakcie prac parlamentarnych nad budżetem na

2010 r. kwoty dochodów z tytułu akcyzy bez korekty kwoty wydatków przeznaczonych na finansowanie infrastruktury transportu lądowego. W 2010 r. poziom tych wydatków stanowi więcej niż 18% wpływów z akcyzy.

Obeenie, w ramach tego limitu finansowane są następujące cele:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
- prace przygotowawcze i bieżące utrzymanie dróg krajowych, gdyż zgodnie z ustawą o autostradach płatnych i Krajowym Funduszu Drogowym, wydatki inwestycyjne realizowane są przez KFD,
- wydatki inwestycyjne na liniach oraz dworcach kolejowych,
- bieżące utrzymanie linii kolejowych, przy czym, zgodnie z ustawą o transporcie kolejowym zarządca linii kolejowych ma obowiązek obniżyć opłaty przewoźnikom o wielkość otrzymanej z budżetu dotacji.

Podział środków w ramach limitu 18% na poszczególne cele należy do wyłącznej kompetencji Ministra Infrastruktury.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 resort infrastruktury dokonał następującego podziału limitu wydatków (łącznie 4.763.223 tys. zł):

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad – 531.428 tys. zł,
- Prace przygotowawcze, wykup gruntów i utrzymanie dróg – 2.326.538 tys. zł,
- Utrzymanie infrastruktury kolejowej – 1.000.000 tys. zł,
- Inwestycje na liniach i dworcach kolejowych – 905.257 tys. zł.

Od 2004 roku w BGK funkcjonuje Krajowy Fundusz Drogowy, który na mocy ustawy z 2009 roku finansuje zadania inwestycyjne na drogach krajowych.

Od roku 2006 w BGK utworzono Fundusz Kolejowy na finansowanie remontów i inwestycji kolejowych, który obecnie dodatkowo finansuje obsługę gwarantowanego przez Skarb Państwa zadłużenia PKP S.A. w wysokości 500 mln zł rocznie do 2014 r.

7. Składki do budżetu UE oraz organizacji międzynarodowych

Zgodnie z podziałem wynikającym z przepisów wspólnotowych, wydatki budżetu państwa związane z udziałem Polski w systemie środków własnych obejmują następujące kategorie środków własnych:

- wpłata obliczona na podstawie Dochodu Narodowego Brutto (DNB),
- wpłata obliczona zgodnie z metodologią Unii Europejskiej na podstawie podatku od towarów i usług (VAT),

- wpłata z tytułu udziału w opłatach celnych i cukrowych (są to środki własne zgrupowane w kategorii tzw. „tradycyjnych środków własnych” – TOR),
- rabat brytyjski,
- wpłata z tytułu finansowania obniżki wkładów opartych na DNB, przyznanej Niderlandom i Szwecji w latach 2007-2013.

Na rok 2011 szacuje się kwotę płatności do budżetu UE na poziomie 15.656.425 tys. zł.

Wpłaty do budżetu UE dokonuje się w miesięcznych ratach w PLN. Środki własne VAT, DNB, rabat brytyjski oraz mechanizm korekcyjny przyznany Niderlandom oraz Szwecji wpłacane są zgodnie z kwotą zapisaną w uchwalonym budżecie UE lub zatwierdzonej nowelizacji budżetowej. Kursem przyjętym do przeliczenia składki jest kurs EUR/PLN z ostatniego dnia roku poprzedzającego dany rok budżetowy. W odniesieniu do tradycyjnych środków własnych UE państwa członkowskie odprowadzają do budżetu ogólnego UE 75% pobranych opłat, natomiast pozostałe 25% zatrzymują jako tzw. „koszty poboru”.

Prognoza wysokości środków własnych na rok 2011 jest oparta na projekcie budżetu UE na rok 2011 wyrażona w EUR. Ostateczna wielkość wpłat poszczególnych Państw Członkowskich z tytułu środków własnych UE jest znana dopiero po zakończeniu procedury budżetowej, czyli po uchwaleniu budżetu przez Parlament Europejski, co z reguły następuje w grudniu roku poprzedzającego dany rok budżetowy. Należy również zauważyć, iż poziom wydatków budżetu ogólnego UE może zostać zmieniony w trakcie roku budżetowego na podstawie nowelizacji budżetu, co pociąga za sobą zmianę wysokości wpłat poszczególnych Państw Członkowskich.

Prognozowany na 2011 r. wzrost wpłat polskiej składki do budżetu UE w porównaniu do planowanego wykonania na bieżący rok wynika przede wszystkim z aktualizacji danych makroekonomicznych (tj. przede wszystkim z rosnącego tempa wzrostu DNB w relacji do innych państw członkowskich) oraz wyższego niż w 2010 r. poziomu budżetu UE na 2011 rok.

Składki do organizacji międzynarodowych na rok 2011 zaplanowano w wysokości 799.887 tys. zł.

8. Świadczenia emerytalno – rentowe funkcjonariuszy oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku

Świadczenia emerytalno – rentowe funkcjonariuszy oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku ujęte zostały w dziale obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, w łącznej wysokości 8.001.974 tys. zł. Planowane są one odpowiednio w:

- Jednostkach pozarządowych – 236.733 tys. zł,

- części Sprawiedliwość – 1.044.676 tys. zł,
- części Sprawy wewnętrzne – 6.542.775 tys. zł,
- części Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury – 177.790 tys. zł.

Wydatki te przeznaczone są na wypłatę świadczeń emerytalno-rentowych funkcjonariuszy Służby Więziennej, funkcjonariuszy pozostałych służb mundurowych (Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, BOR, AW, ABW, CBA), uposażeń sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych. Świadczenia te prognozowane są na podstawie planowanej waloryzacji świadczeń:

- dla funkcjonariuszy – od 1 marca wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent w wysokości 102,7%,
- dla sędziów i prokuratorów – uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne podwyższono od 1 stycznia, (stosownie do zmian wysokości wynagrodzeń zasadniczych sędziów i prokuratorów czynnych zawodowo) wskaźnikiem 103,78%, tj. w wysokości odpowiadającej wzrostowi przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego,
- oraz zmiany w liczbie osób uprawnionych do tych świadczeń (wzrost liczby świadczeniobiorców o 5.683 osoby).

9. Wypłaty i obsługa świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz finansowanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne

Wypłaty i obsługa świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz finansowanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne planowane są jako dotacja dla jednostek samorządu terytorialnego w części Budżety wojewodów, na podstawie zapisów z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) oraz z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.).

Na realizację świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne wraz z kosztami obsługi tych świadczeń na 2011 r. zaplanowano łącznie 9.610.018 tys. zł, z tego: w budżetach województw 9.270.038 tys. zł i w rezerwie celowej 339.980 tys. zł.

Powyższe wydatki przekazywane są z budżetu państwa w formie dotacji celowych na realizację przez gminy zadań bieżących z zakresu administracji rządowej z przeznaczeniem na wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych, tj. zasiłków

rodzinnych wraz z dodatkami w wysokości 9.256.985 tys. zł oraz w formie dotacji celowych na realizację przez samorządy województw zadań bieżących z zakresu administracji rządowej z przeznaczeniem na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wydawaniem decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z tą koordynacją w kwocie 13.053 tys. zł.

Na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych wypłacane są świadczenia rodzinne: zasiłek rodzinny, dodatki do tego zasiłku, świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek pielęgnacyjny oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Świadczenia rodzinne przyznawane są na roczny okres zasiłkowy od dnia 1 listopada br. do dnia 31 października roku następnego. Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje osobom uprawnionym, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 504 zł lub 583 zł w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego uzależniona jest od wieku dziecka, a wysokość dodatków do zasiłku rodzinnego zróżnicowana jest w zależności od tytułu na jaki dodatek jest przeznaczony.

Niezależnie od dochodu przyznawane są: świadczenie pielęgnacyjne (od 1 stycznia 2010 r.), zasiłek pielęgnacyjny, który przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75 lat oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka w wysokości 1.000 zł.

Wysokość świadczeń rodzinnych oraz kwoty kryterium dochodowego podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. W 2009 r. nastąpiło podwyższenie wysokości zasiłków rodzinnych (z 48 zł do 68 zł, z 64 zł do 91 zł oraz z 68 zł do 98 zł) oraz wysokości świadczenia pielęgnacyjnego (z 420 zł do 520 zł).

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego realizowane na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przysługuje do wysokości świadczenia alimentacyjnego, nie więcej jednak niż 500 zł osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia, albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej, do ukończenia 24 roku życia, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

10. Składki na ubezpieczenie społeczne za osoby przebywające na urloпах wychowawczych i macierzyńskich

Za osoby pobierające zasiłki macierzyńskie oraz za osoby przebywające na urloпах wychowawczych Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków budżetu państwa opłaca składki emerytalne i rentowe w wysokości 25,52% podstawy wymiaru. Podstawę wymiaru składek tych osób stanowi w 2011 r. odpowiednio: kwota pobieranego zasiłku macierzyńskiego i kwota minimalnego wynagrodzenia.

Wydatki budżetu państwa na zadania obejmujące sfinansowanie składek emerytalnych i rentowych za osoby na urloпах macierzyńskich i wychowawczych uwarunkowane są:

- liczbą osób pobierających zasiłki macierzyńskie oraz wysokością tych zasiłków, które stanowią podstawę do opłacenia z budżetu państwa składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- oraz liczbą osób przebywających na urloпах wychowawczych dla których w 2011 r. podstawę wymiaru składek stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia.

Na sfinansowanie ze środków budżetu państwa składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za te osoby planuje się w 2011 r. wydatki w łącznej kwocie 1.741.206 tys. zł.

W porównaniu do wydatków przewidzianych w ustawie budżetowej na 2010 r. planuje się wzrost wydatków o 9,1%.

11. Składki na ubezpieczenie zdrowotne finansowane z budżetu państwa

Wydatki na składki na ubezpieczenie zdrowotne w dziale ochrona zdrowia zaplanowane zostały w wysokości 1.373.006 tys. zł. Środki te są niższe od zapisanych w ustawie budżetowej na rok 2010 (1.381.656 tys. zł) o 8.650 tys. zł i zostały one zaplanowane na finansowanie składek osób wymienionych w art. 86 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Największą pozycję wydatków na składki na ubezpieczenia zdrowotne w dziale ochrona zdrowia stanowią środki planowane w budżetach wojewodów – na 2011 r. jest to kwota 1.071.249 tys. zł, wyższa od ujętej w ustawie budżetowej na rok 2010 (1.070.161 tys. zł) o 1.088 tys. zł. Z budżetów wojewodów finansowane są środki na ubezpieczenia zdrowotne za bezrobotnych bez prawa do zasiłku lub stypendium, niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu uczniów oraz słuchaczy zakładów kształcenia

nauczycieli i dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze lub opiekuńcze.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki. W przypadku bezrobotnych bez prawa do zasiłku lub stypendium podstawa ta stanowi wysokość zasiłku dla bezrobotnych, przyjętego na rok 2011 w kwocie 589,50 zł. Dla dzieci, uczniów i słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli podstawę składki stanowi wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, przyjęta na rok 2011 w kwocie 520 zł.

Na opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i niektóre świadczenia rodzinne na 2011 r. zostały zaplanowane dotacje celowe dla gmin i powiatów w wysokości 81.764 tys. zł.

12. Renta socjalna

Na rentę socjalną przewidziano wydatki w części Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2011 r. w wysokości 1.899.386 tys. zł, tj. 105% wydatków z ustawy budżetowej na rok 2010. Planowana na 2011 r. kwota wydatków wynika z przewidywanej waloryzacji rent wskaźnikiem 102,7% oraz planowanej przeciętnej miesięcznej liczby osób uprawnionych do świadczeń (253,9 tys.), która wzrasta do roku 2010 (248,4 tys.) o 5,5 tys. osób, tj. o 2,2%.

Wzrost liczby rent socjalnych założono biorąc pod uwagę zwiększenie w ostatnich latach liczby wydawanych orzeczeń lekarskich przyznających renty bezterminowo.

Przeciętną wypłatę brutto renty socjalnej zaplanowano w 2011 r. w wysokości 605,28 zł, co oznacza wzrost o 3% wobec przewidywanej wypłaty renty w 2010 r. (587,64 zł).

Planowany wzrost wysokości renty socjalnej uwzględnia jej waloryzację od 1 marca 2011 r. oraz wypłaty wyrównań za okresy wsteczne wynikające z przyjętego postępowania ustalającego stopień niezdolności do pracy i w konsekwencji przyznania uprawnienia do renty.

13. Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Wydatki w tym rozdziale obejmują głównie szeroki katalog świadczeń dla kombatanatów i inwalidów wojennych i wojskowych (renty, dodatki kombatanckie, ryczałty energetyczne, dodatki dla deportowanych do pracy przymusowej).

W projekcie budżetu na 2011 r. wydatki na świadczenia zlecone ZUS i KRUS do wypłaty na mocy przepisów różnych ustaw, innych niż ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników i ustawy regulujące sprawy powszechnych (pracowniczych) ubezpieczeń społecznych, zostały zaplanowane na łączną kwotę 4.203.068 tys. zł (100,7% wydatków planowanych w 2010 r.), z tego:

- 3.534.624 tys. zł w części budżetowej Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- 668.444 tys. zł w części budżetowej Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Na planowaną w 2011 r. kwotę 4.203.068 tys. zł składają się:

- wypłaty świadczeń (renty inwalidów wojennych i wojskowych, ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, dodatki kompensacyjne, dodatki górnicze, dodatki za pracę przymusową, zasiłki pogrzebowe po inwalidach i kombatantach, deputaty węglowe kolejowe, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, itp.) – 4.159.329 tys. zł, z tego przez ZUS – kwota 3.507.232 tys. zł i przez KRUS kwota 652.097 tys. zł,
- koszty obsługi świadczeń – 43.686 tys. zł, z tego ZUS – kwota 27.339 tys. zł i KRUS – kwota 16.347 tys. zł,
- odsetki – 53 tys. zł (ZUS).

14. Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Zgodnie z art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Minister Finansów włącza do projektu ustawy budżetowej dochody i wydatki Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego wraz z wojewódzkimi sądami administracyjnymi, Krajowej Rady Sądownictwa, sądownictwa powszechnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego i Państwowej Inspekcji Pracy.

Poniższa tabela przedstawia wydatki dla tych jednostek zaplanowane w projekcie ustawy budżetowej na rok 2011:

nr części	Nazwa części	Ustawa budżetowa na rok 2010	Projekt ustawy budżetowej na rok 2011	4:3
		w tys. zł		%
1	2	3	4	5
01	Kancelaria Prezydenta RP	158.485	181.833	114,7
02	Kancelaria Sejmu	395.323	430.780	109,0
03	Kancelaria Senatu	161.970	176.212	108,8
04	Sąd Najwyższy	85.998	90.436	105,2
05	Naczelny Sąd Administracyjny	368.787	381.739	103,5
06	Trybunał Konstytucyjny	25.900	27.300	105,4
07	Najwyższa Izba Kontroli	242.183	275.124	113,6
08	Rzecznik Praw Obywatelskich	33.645	36.477	108,4
09	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	15.742	20.590	130,8
10	Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych	13.842	14.700	106,2
11	Krajowe Biuro Wyborcze	45.625	46.629	102,2
12	Państwowa Inspekcja Pracy	262.840	302.054	114,9
13	Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	213.846	239.849	112,2
14	Rzecznik Praw Dziecka	7.490	8.840	118,0
15	Sądy powszechne	5.759.277	5.929.826	103,0
52	Krajowa Rada Sądownictwa	11.120	11.650	104,8
		7.802.073	8.174.039	104,8

Ustalone na 2011 rok wydatki urzędów naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa wynoszą 8.174.039 tys. zł, tj. o 4,8% więcej niż w ustawie budżetowej na rok 2010. Ze środków tych na wydatki bieżące zaplanowano 7.672.087 tys. zł (104,4% planu na 2010), a na majątkowe 501.952 tys. zł (111,6% planu na rok 2010).

W ramach wyżej wymienionych wydatków finansowane będą:

- koszty utrzymania i funkcjonowania urzędów naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 2.079.530 tys. zł, z tego świadczenia na rzecz osób fizycznych – 104.595 tys. zł, wydatki bieżące – 1.836.544 tys. zł, (w tym na wynagrodzenia i pochodne m.in. dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, pracowników orzecznictwa, uposażenia parlamentarzystów – 1.387.624 tys. zł), dotacje celowe – 8.224 tys. zł (zadania zlecane gminom w zakresie prowadzenia i aktualizacji stałych rejestrów wyborców oraz zadania zlecane przez Instytut Pamięci Narodowej), wydatki majątkowe – 130.167 tys. zł,
- dotacje celowe przeznaczone na finansowanie zleczanych przez Prezydium Senatu zadań z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą – 75.000 tys. zł,

- dotacja dla Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa – 42.000 tys. zł; środki te przeznaczone będą na realizację programów rewaloryzacji zespołów zabytkowych Krakowa,
- uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne – 237.660 tys. zł,
- nakłady na funkcjonowanie sądów powszechnych (rejonowych, okręgowych i apelacyjnych) – 5.694.706 tys. zł,
- koszty działających przy sądach okręgowych rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych – 45.143 tys. zł.

Ponadto zaplanowano rezerwę celową na finansowanie przez Krajowe Biuro Wyborcze ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendum przeznaczoną na koszty przeprowadzenia wyborów do Sejmu RP i Senatu RP oraz przedterminowych, uzupełniających i ponownych wyborów samorządowych, referendum lokalnych oraz referendum ogólnokrajowego w wysokości 190.680 tys. zł.

15. Programy wieloletnie

Podstawą prawną do ustanawiania programów wieloletnich jest art. 136 ustawy o finansach publicznych, który upoważnia Radę Ministrów do ustanawiania programów wieloletnich w celu realizacji Narodowego Planu Rozwoju oraz innych strategii przyjętych przez Radę Ministrów.

Programy wieloletnie, które mają być realizowane w 2011 roku zostały omówione w osobnym rozdziale.

16. Wydatki majątkowe

W 2011 roku wydatki majątkowe zaplanowane w budżecie państwa w kwocie 15.596.825 tys. zł zostały skoncentrowane głównie w opisanych poniżej grupach.

Największy udział (60,5%) w powyższej kwocie stanowią wydatki przeznaczone na zadania inwestycyjne jednostek budżetowych w wysokości 9.436.501 tys. zł, z czego na inwestycje polegające na budownictwie – 3.169.942 tys. zł, a na zakupy inwestycyjne – 6.266.559 tys. zł.

W ramach tych środków zaplanowano przede wszystkim finansowanie wydatków na:

- realizację programów wieloletnich: „Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć Euro 2012”, „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012”, „Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu”,
- potrzeby jednostek wymiaru sprawiedliwości i Policji,

- zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

Kolejna grupa, stanowiąca 10,9% planowanych wydatków majątkowych związana jest z dofinansowaniem w formie dotacji celowych w kwocie 1.702.150 tys. zł kosztów inwestycji budowlanych i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych, realizujących przede wszystkim zadania z zakresu:

- ochrony zdrowia – 606.540 tys. zł, głównie na potrzeby budowlane szpitali klinicznych (w tym 7 obiektów w ramach programów wieloletnich) oraz zakładów opieki zdrowotnej,
- szkolnictwa wyższego – 458.192 tys. zł, polegające w szczególności na budownictwie związanym z działalnością dydaktyczną szkół wyższych (w tym 3 inwestycje objęte programami wieloletnimi) oraz funkcjonowaniem domów studenckich,
- rolnictwa – 198.000 tys. zł dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- nauki – 190.212 tys. zł, głównie na zadania inwestycyjne instytutów oraz szkół wyższych prowadzących badania naukowe,
- obrony narodowej – 130.642 tys. zł dla Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego,
- kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 101.965 tys. zł, w szczególności na rzecz muzeów, Centrum Nauki Kopernik w ramach programu wieloletniego oraz państwowych instytucji kultury.

W ogólnej kwocie wydatków majątkowych 7,1% stanowią dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zaplanowane w wysokości 1.109.896 tys. zł z przeznaczeniem w szczególności na dofinansowanie: zadań inwestycyjnych na liniach kolejowych o państwowym znaczeniu, przebudowy dworców kolejowych, inwestycji instytutów badawczych oraz zakupów związanych z utrzymaniem gotowości bojowej jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Łączny udział środków przeznaczonych na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego w ogólnej kwocie wydatków majątkowych wynosi 13,9%.

Dotacje celowe na dofinansowanie inwestycji budowlanych i zakupów inwestycyjnych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zaplanowane zostały w budżetach dysponentów w wysokości 421.860 tys. zł. W ramach tej kwoty przewiduje się przede wszystkim budowę kompleksów boisk wraz z zapleczem w ramach Programu „Moje Boisko-Orlik 2012”, budowę urządzeń melioracji wodnych, budowę, rozbudowę obiektów i zakupy inwestycyjne na potrzeby komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej oraz realizację zadań inwestycyjnych instytucji kultury.

Ponadto w rezerwach celowych ujęte zostały środki na:

- realizację zadań Narodowego programu przebudowy dróg lokalnych 2008-2011 – 1.000.000 tys. zł,
- dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego – 444.000 tys. zł,
- wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – 297.000 tys. zł.

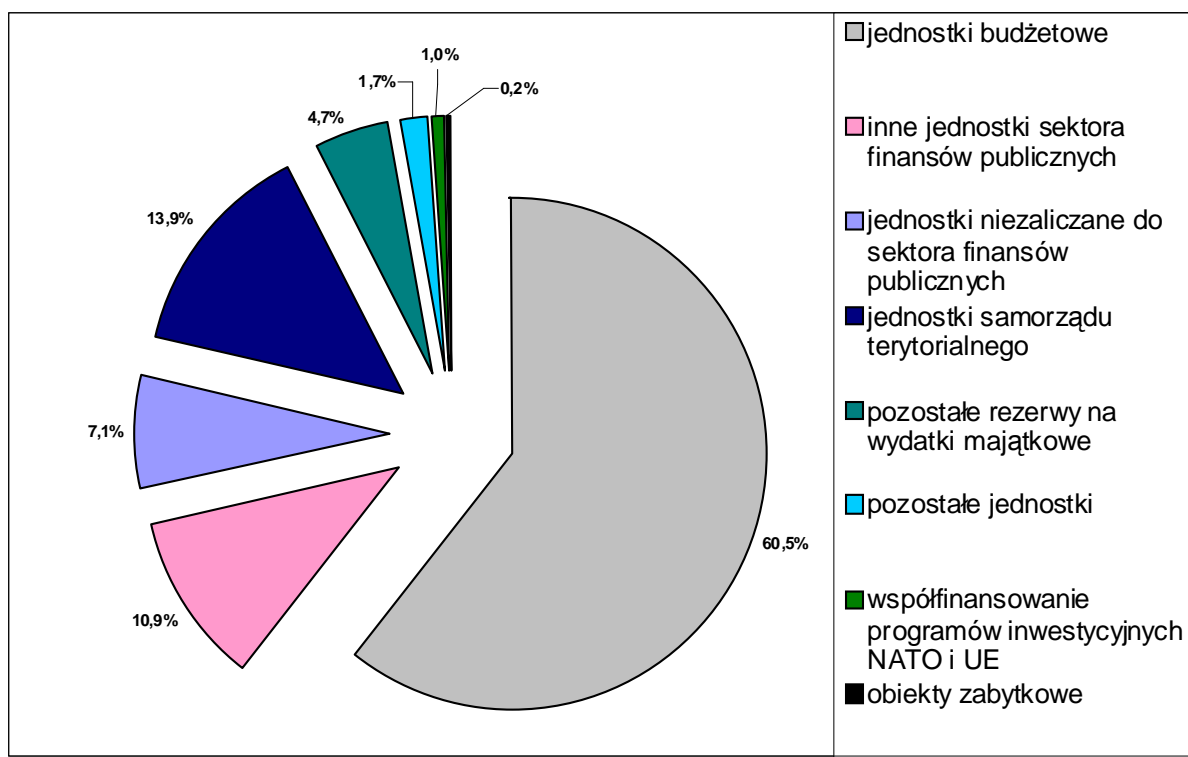
Na zadania inwestycyjne realizowane przez pozostałe jednostki zaplanowano kwotę 265.135 tys. zł (1,7% ogółu wydatków majątkowych) z przeznaczeniem na realizację programów polityki zdrowotnej, w tym głównie programu wieloletniego „Narodowy program zwalczania chorób nowotworowych”.

Wydatki na współfinansowanie w dziedzinie bezpieczeństwa programów inwestycyjnych NATO i UE zaplanowane zostały w wysokości 149.660 tys. zł (1,0% ogółu wydatków majątkowych).

W ramach wydatków majątkowych zostały również zabezpieczone środki w wysokości 34.383 tys. zł (0,2% ogółu wydatków majątkowych) na finansowanie zadań inwestycyjnych związanych z obiektami zabytkowymi będącymi w użytkowaniu: Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Sejmu RP, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewody Śląskiego oraz na dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych, głównie: Instytutu Adama Mickiewicza w Warszawie, Narodowej Galerii Sztuki – Zachęta w Warszawie, szkół artystycznych, Kina Iluzjon w Warszawie, Państwowego Muzeum na Majdanku, Muzeum Narodowego w Warszawie.

Ponadto w zakresie wydatków majątkowych zaplanowano w rezerwach celowych (poza wyżej wymienionymi na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego) kwotę 729.209 tys. zł z przeznaczeniem m.in. na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 348.000 tys. zł, infrastrukturę drogową i portową – 98.000 tys. zł, Program dla Odry – 2006 – 75.099 tys. zł, finansowanie zadań związanych z Euro 2012 – 70.000 tys. zł oraz budowę i funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego na terenie kraju – 39.100 tys. zł.

Procentowy podział ogólnej kwoty wydatków majątkowych na omówione powyżej grupy, przedstawia wykres:

17. Wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 przyjęto wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych dla pracowników objętych przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o *kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.) na poziomie nominalnym z roku 2010 z uwzględnieniem rozdysponowanych rezerw celowych w 2010 r. oraz przyrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego naliczonego, zgodnie z ustawowo określonymi zasadami.

Poziom z roku 2010 nie dotyczy nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej, sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, których wynagrodzenia są finansowane ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości, prokuratorów oraz asesorów prokuratorskich.

Wynagrodzenia dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej, określone zostały zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela i ustalone są w relacji do kwoty bazowej dla nauczycieli, która wzrośnie o 7% od 1 września 2011 r.

Wynagrodzenia dla sędziów i prokuratorów ustalone są w relacji do przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego. Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 10 sierpnia 2010 r. przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. wyniosło 3.197,85 zł i w porównaniu do drugiego kwartału 2009 r. (3.081,48 zł) wzrosło o 3,78%. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego dla asesorów prokuratorskich ustalana jest w relacji do wynagrodzenia zasadniczego prokuratora prokuratury rejonowej powiększonego o należną składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Wynagrodzenia dla pracowników państwowych jednostek budżetowych ujęte zostały w załączniku nr 10 do projektu ustawy budżetowej w podziale na poszczególne grupy pracownicze, części i działy klasyfikacji dochodów i wydatków łącznie z rezerwami celowymi, w wysokości 26.609.017 tys. zł (bez składek na ubezpieczenia społeczne i na Fundusz Pracy) i w porównaniu do roku 2010 wzrosły o kwotę 627.793 tys. zł, co stanowi 2,42%.

Zmiany wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych w 2011 r. w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2010 wynikają przede wszystkim z następujących tytułów:

- 1) zwiększenia wynagrodzeń z tytułu przejęcia przez jednostki budżetowe zadań z likwidowanych gospodarstw pomocniczych oraz zakładów budżetowych.

Zgodnie z reformą finansów publicznych wynikającą z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych do dnia 31 grudnia 2010 r. ma nastąpić likwidacja m.in. wszystkich gospodarstw pomocniczych oraz państwowych zakładów budżetowych. Zadania publiczne realizowane dotychczas przez te jednostki organizacyjne częściowo zostaną przejęte przez jednostki budżetowe. A zatem część środków na wynagrodzenia zostanie przesunięta z gospodarstw pomocniczych państwowych jednostek budżetowych oraz państwowych zakładów budżetowych do jednostek budżetowych, nastąpi to w ramach środków dotychczas planowanych dla państwowej sfery budżetowej,

- 2) wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego,
- 3) skutków przechodzących z roku 2010 oraz utworzenia nowych rezerw celowych,
- 4) skutków przechodzących na rok 2011 podwyższenia o 7% od 1 września 2010 r. wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez

organy administracji rządowej oraz sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń dla tych nauczycieli o 7% od 1 września 2011,

- 5) skutków wprowadzenia II etapu oraz kontynuacji w 2011 r. Programu wieloletniego pn. „*Modernizacja Służby Celnej w latach 2009-2011*” na wdrożenie motywacyjnego systemu uposażeń funkcjonariuszy Służby Celnej w celu podwyższenie wskaźnika wielokrotności kwoty bazowej o 0,05, tj. z 2,67 do 2,72. Zmiana ta jest konsekwencją zobowiązania Rządu wynikającego z uchwały Nr 187/2008 Rady Ministrów z dnia 16 września 2008 r. w sprawie ustanowienia ww. Programu,
- 6) sfinansowania nowych zadań związanych z realizacją programu wieloletniego pn. „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”.

W 2011 r. nie zostały również podwyższone, w stosunku do roku 2010, kwoty bazowe dla poszczególnych grup pracowników, z wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej. Kwoty te zostały określone w art. 13 projektu ustawy budżetowej na rok 2011.

18. Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

Na rok 2011 dla jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz na dofinansowanie ich zadań własnych zaplanowano dotacje w wysokości 17.466.211 tys. zł, co w porównaniu z ustawą budżetową na rok 2010 (w warunkach porównywalnych, tj. bez dotacji na zadania finansowane ze środków UE) stanowi wzrost o 3,7%. Z kwoty 17.466.211 tys. zł na dofinansowanie zadań bieżących zaplanowano 17.059.351 tys. zł, a zadań majątkowych 406.860 tys. zł.

Zaplanowana kwota dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego uwzględnia m.in.:

- zwiększenie dotacji na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom w części Główny Urząd Statystyczny o kwotę 87.500 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie zadań – wynikających z ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. – zadań gmin, polegających na przygotowaniu zorganizowaniu i przeprowadzeniu spisu na terenie gminy (m.in. aktualizacja przekazanego przez Prezesa GUS zestawienia budynków, mieszkań i osób, zapewnienie funkcjonowania gminnych biur spisowych, nabór kandydatów na rachmistrzów spisowych, zorganizowanie obchodu przedspisowego, nadzorowanie czynności spisowych),

- zmniejszenie dotacji dla gmin na realizację zadań własnych, w związku ze zmianami systemowymi. W wyniku tych zmian, dotacje z budżetu państwa dla gmin uzdrowskowych nie są planowane w formie dotacji na realizację zadań własnych gmin. W ustawie budżetowej na rok 2010 dotacje na ten cel zostały zaplanowane w kwocie 33.390 tys. zł.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego przekazywane są przez ministrów, wojewodów oraz innych dysponentów części budżetowych.

Dotacje wg części budżetowych przedstawia poniższe zestawienie.

Części	Kwota dotacji ogółem	z tego dotacje na realizację zadań:	
		bieżących	majątkowych
		w tys. zł	
1	2	3	4
Krajowe Biuro Wyborcze	6.354	6.354	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	111.990	91.990	20.000
Kultura fizyczna i sport	250.000		250.000
Oświata i wychowanie	1.125	1.125	
Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	1.721	1.000	721
Zabezpieczenie społeczne	5.300	5.300	
Główny Urząd Statystyczny	87.500	87.500	
Sprawy rodziny	7.800	7.800	
Województwa	16.994.421	15.858.282	136.139
Dotacje ogółem	17.466.211	17.059.351	406.860

Jak wynika z powyższego zestawienia 97,3% dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego zaplanowane jest w budżetach województw. Natomiast w pozostałych 8 częściach dotacje stanowią 2,7% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym w części Kultura fizyczna i sport 1,4%, Główny Urząd Statystyczny 0,5%, Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 0,6%.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego wg działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie		Kwota dotacji ogółem	z tego dotacje na realizację zadań:	
			bieżących	majątkowych
		w tys. zł		
1		2	3	4
	Dotacje ogółem	17.466.211	17.059.351	406.860
010	Rolnictwo i łowiectwo	244.959	140.799	104.160
020	Leśnictwo	240	240	
150	Przetwórstwo przemysłowe	510	510	
600	Transport i łączność	573.994	573.994	
700	Gospodarka mieszkaniowa	38.971	36.051	2.920
710	Działalność usługowa	213.311	211.920	1.391
730	Nauka	72	72	
750	Administracja publiczna	500.020	499.900	120
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6.354	6.354	
752	Obrona narodowa	910	910	
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1.871.447	1.844.884	26.563
801	Oświata i wychowanie	1.351	630	721
851	Ochrona zdrowia	1.073.802	1.073.202	600
852	Pomoc społeczna	12.494.831	12.494.446	385
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	64.024	64.024	
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	495	495	
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	862	862	
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	112.172	92.172	20.000
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	17.886	17.886	
926	Kultura fizyczna i sport	250.000		250.000

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego przekazywane będą w ramach wydatków na zadania klasyfikowane w 20 działach. Najwyższe kwoty dotacji przeznaczana są na zadania: pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, transportu i łączności, administracji publicznej, kultury fizycznej i sportu. Dotacje przekazywane na zadania w tych działach wynoszą łącznie 16.764.094 tys. zł, co stanowi 96% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawami ustrojowymi jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje na dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz

innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Strukturę dotacji wg rodzajów dotacji przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem dotacje	z tego na zadania:	
		bieżące	majątkowe
		w tys. zł	
1	2	3	4
Dotacje na zadania	17.466.211	17.059.351	406.860
- własne	3.098.581	2.848.581	250.000
- z zakresu administracji rządowej	14.230.358	14.094.219	136.139
- realizowane na podstawie porozumień	137.272	116.551	20.721

Najwyższą kwotę stanowiącą 81,5% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego, stanowią dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane są do gmin, powiatów i samorządów województw. Wielkość dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższe zestawienie.

Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Kwota dotacji ogółem	z tego na realizację zadań:	
		bieżących	majątkowych
		w tys. zł	
1	2	3	4
Ogółem	17.466.211	17.059.351	406.860
- Gminy	12.035.768	11.801.539	234.229
- Powiaty	4.501.200	4.442.577	58.623
- Samorządy województw	929.243	815.235	114.008

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje w wysokości 12.035.768 tys. zł, tj. 68,9% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane jest do gmin.

Dotacje dla gmin przeznaczane są głównie na:

- finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej – 11.417.009 tys. zł (z tego na zadania bieżące 11.416.669 tys. zł i zadania inwestycyjne 340 tys. zł), co stanowi 94% dotacji zaplanowanych dla gmin. Z powyższej kwoty planuje się przeznaczyć głównie na:
  - realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynikającego z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Dotacje te zaplanowane zostały na wypłaty świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny, dodatki do tego zasiłku, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne)

- i świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz na koszty ich obsługi, a także na opłacenie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne – 9.270.038 tys. zł,
- wypłaty zasiłków stałych oraz gwarantowaną część zasiłków okresowych – 1.024.896 tys. zł,
- działalność ośrodków pomocy społecznej – 447.939 tys. zł,
- realizację finansowanych z działu administracja publiczna zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających głównie z ustawy: z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej, z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. – 367.898 tys. zł, z tego na zadania bieżące 367.778 tys. zł i zadania inwestycyjne 120 tys. zł,
- dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych gmin realizowanych w ramach programu „Moje Boisko- Orlik 2012” – 233.350 tys. zł.

Powiaty otrzymują z budżetu państwa dotacje w wysokości 4.501.200 tys. zł, co stanowi 25,8% łącznej kwoty dotacji zaplanowanych dla jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje dla powiatów w kwocie 4.501.200 tys. zł przeznaczone są głównie na:

- finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej i innych zadań w zakresie polityki społecznej – 1.125.483 tys. zł, w tym m. in. na:
  - dofinansowanie utrzymania w ponadgminnych domach pomocy społecznej osób przyjętych na zasadach sprzed 1 stycznia 2004 r. oraz osób, które zostały przyjęte do domów ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem – 947.473 tys. zł,
  - działalność powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 86.948 tys. zł,
  - realizację zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – 16.024 tys. zł,
  - działalność powiatowych zespołów do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności – 63.470 tys. zł,
- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 1.870.673 tys. zł, co stanowi 41,6% dotacji zaplanowanych dla powiatów. Dotacje w powyższej kwocie przeznaczone są:
  - dla komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej – 1.870.318 tys. zł, z tego na zadania bieżące 1.843.755 tys. zł, zadania inwestycyjne 26.563 tys. zł,

- zadania obrony cywilnej – 355 tys. zł,
- ochronę zdrowia – 1.070.762 tys. zł, co stanowi 23,8% dotacji zaplanowanych dla powiatów. Dotacje te przeznaczone są na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za nieposiadających uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze, opiekuńcze lub lecznicze oraz za bezrobotnych bez prawa do zasiłku lub stypendium.

Dotacje z budżetu państwa przewidziane do przekazania samorządów województw wynoszą – 929.243 tys. zł, co stanowi 5,3% dotacji zaplanowanych dla jednostek samorządu terytorialnego. Z powyższej kwoty planuje się przeznaczyć głównie na zadania zaliczane do działu:

- transport i łączność – 573.994 tys. zł, co stanowi 67,9% dotacji zaplanowanych dla samorządów województw. Dotacja ta przeznaczona zostanie na dopłaty dla przewoźników wykonujących krajowe autobusowe przewozy pasażerskie z tytułu stosowania obowiązujących ustawowych ulg,
- rolnictwo i łowiectwo – 232.268 tys. zł, co stanowi 25% dotacji zaplanowanych dla samorządów województw.

Kwota 232.268 tys. zł przeznaczona zostanie głównie na budowę i utrzymanie urządzeń melioracji wodnych 229.321 tys. zł oraz na prace geodezyjno – urządzeniowe na potrzeby rolnictwa 2.710 tys. zł.

19. Budownictwo mieszkaniowe

W 2011 roku w obszarze budownictwo i gospodarka mieszkaniowa przewiduje się:

1. Kontynuowanie programów wspierających rozwój mieszkalnictwa poprzez finansowe wsparcie:
  - tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. Nr 251, poz. 1844, z późn. zm.).
  - rodzin w nabywaniu własnego mieszkania średniozamożnym rodzinom, nie posiadającym własnego mieszkania. Pomoc państwa realizowana jest w formie dopłat do oprocentowania kredytu, przez pierwszych 8 lat spłaty, w wysokości 50% odsetek określonych w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową. na podstawie ustawy z dnia 8 września 2006 r. o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania (Dz. U. Nr 183, poz. 1354, z późn. zm.).

Źródłem finansowania ww. programów jest Fundusz Dopłat, na zasilenie którego planuje się przeznaczyć w 2011 r. kwotę 517.084 tys. zł, co stanowi 175% wydatków roku 2010.

2. Kontynuowanie programu związanego z działaniami mającymi na celu poprawę stanu technicznego istniejącego zasobu mieszkaniowego. Pomoc państwa obecnie udzielana jest inwestorom w formie premii termomodernizacyjnej, premii remontowej oraz premii kompensacyjnej. Program ten jest finansowany z Funduszu Termomodernizacji i Remontów na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. Nr 223, poz. 1459, z późn. zm.). Z uwagi na obserwowany wzrost zainteresowania inwestorów ofertą Funduszu oraz rozwiązania wprowadzone nowelizacją ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów polegające na zapewnieniu odpowiedniej skuteczności wykonania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie dotyczącej czynszów regulowanych Hutten – Czapska przeciwko Polsce, kwota zasilenia Funduszu środkami budżetowymi w 2011 r. na poziomie 200.000 tys. zł, pozwoli na niezakłócone funkcjonowanie Funduszu. W 2010 r. nie zasilono Funduszu środkami budżetowymi biorąc pod uwagę poziom środków wolnych na koniec 2009 r. w wysokości 134.949 tys. zł.
3. Kontynuowanie realizacji zobowiązań podjętych w przeszłości: wobec posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych oraz wobec osób zamieszkujących w budynkach mieszkalnych finansowanych kredytami zaciągniętymi w przeszłości przez spółdzielnie mieszkaniowe zgodnie z ustawą z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1115, z późn. zm.).

W 2011 r. na rozliczenia z bankami z tytułu refundacji wypłaconych wcześniej premii gwarancyjnych właścicielom książeczek mieszkaniowych zaplanowano kwotę 520.000 tys. zł tj. 130,7% wydatków na 2010 r. Oszacowana kwota wydatków z omawianego tytułu wynika z planowanej liczby likwidowanych w 2011 r. książeczek mieszkaniowych – 52 tys. sztuk, a średnia premia gwarancyjna wyniesie około 10 tys. zł.

Z tytułu wydatków przeznaczonych na przejściowy wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych zaplanowano kwotę 130.000 tys. zł, co stanowi 100% wydatków roku 2010.

20. Rezerwy celowe i ogólna

Rezerwy celowe

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 ustalono rezerwy celowe w wysokości 17.940.064 tys. zł, co stanowi 5,7% wydatków ogółem.

W rezerwach celowych zaplanowane zostały wydatki:

- 1) których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie opracowywania budżetu,
- 2) których realizacja uwarunkowana jest zaciągnięciem kredytu w międzynarodowej instytucji finansowej,
- 3) związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej,
- 4) które ustanowiono na podstawie odrębnych ustaw.

Zgodnie zapisami projektu o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej suma rezerw, o których mowa w punkcie 1 i 4 nie może przekraczać 5% wydatków ogółem. Suma rezerw przeznaczonych na powyższe cele wynosi 9.530.917 tys. zł, co stanowi 3,04% wydatków ogółem.

w tys. zł

Rezerwy ogółem	17.940.064
- kredyty na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-348.000
- kredyty na infrastrukturę drogową i portową	-98.000
- kredyt na program poakcesyjnego wsparcia obszarów wiejskich	-50.390
- wydatki związane z realizacją programów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz środków niepodlegających zwrotowi z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA	-7.907.757
- wydatki finansowane ze zwrotów niewykorzystanych środków kredytowych z Międzynarodowych Instytucji Finansowych	-5.000
Suma	9.530.917

Największą pozycję rezerw celowych stanowią rezerwy przeznaczone na Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także

na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE – 7.872.305 tys. zł.

Rezerwy przeznaczone na dotacje i subwencje wynoszą – 3.362.114 tys. zł, z czego najwięcej środków zaplanowano na:

- dopłaty do paliwa rolniczego – 720.000 tys. zł,
- wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – 671.000 tys. zł,
- dofinansowanie Narodowego programu Stypendialnego, w tym wyprawka szkolna – 505.000 tys. zł,
- realizację świadczeń rodzinnych oraz opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne w związku z podwyższeniem z dniem 1 listopada 2009 r. wysokości świadczenia pielęgnacyjnego i zniesieniem kryterium dochodowego – 345.980 tys. zł.

Na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono – 4.190.784 tys. zł, z tego najwięcej w rezerwach na:

- skutki zmian systemowych wynikających z ustawy o finansach publicznych i przepisach ją wprowadzających, w tym na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla osób zatrudnionych w gospodarstwach pomocniczych przejętych przez państwowe jednostki budżetowe – 1.163.056 tys. zł,
- kredyty i środki krajowe na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 1.102.000 tys. zł,
- dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – 485.390 tys. zł.

Rezerwy na wydatki majątkowe stanowią kwotę – 2.468.409 tys. zł, z tego na Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 przypada kwota 1.000.000 tys. zł, na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego – 444.000 tys. zł oraz na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia – 297.000 tys. zł.

Natomiast na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano – 11.000 tys. zł i są to stypendia Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych.

Rezerwa ogólna

W projekcie budżetu na 2011 rok zaplanowano rezerwę ogólną w takiej samej wysokości jak w roku 2010, tj. 95.000 tys. zł, czyli zgodnie z art. 140 ustawy o finansach publicznych, w kwocie nieprzekraczającej 0,2% wydatków budżetu.

21. Wydatki budżetu państwa na 2011 r. na realizację projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 zaplanowano wydatki budżetu państwa, nieuwzględnione w budżecie środków europejskich, na realizację projektów z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w wysokości **15.028.004 tys. zł**, w tym na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE.

W ramach powyższej kwoty w poszczególnych częściach budżetowych zaplanowana została kwota **7.120.247 tys. zł** na wydatki przeznaczone na projekty realizowane m. in. w ramach:

- 1) Narodowej Strategii Spójności 2007-2013, w tym na:
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych,
  - Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
  - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
  - Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
  - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
  - Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- 2) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004-2009, Mechanizmu Finansowego EOG 2004-2009, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014, Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
- 3) Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”,

- 4) Funduszu Spójności, Działu 3a budżetu UE Programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” oraz innych programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Pozostała część wydatków w wysokości **7.907.757 tys. zł** została zaplanowana w rezerwie celowej poz. 8 z przeznaczeniem na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) 2004-2009, projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE oraz w rezerwie celowej poz. 19 z przeznaczeniem na finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu państwa.

Zaplanowanie rezerw wynika z faktu, że na etapie opracowywania projektu ustawy budżetowej nie można dokonać podziału wszystkich wydatków na poszczególne podziałki klasyfikacji budżetowej. Ponadto rezerwa ta obejmuje również wydatki na umowy, których podpisanie jest dopiero planowane. Jednocześnie należy zauważyć, że stopień realizacji poszczególnych projektów kształtuje się różnie w poszczególnych częściach budżetowych, więc trudno przewidzieć, który dysponent wykorzysta w pełni środki ujęte w ramach własnej części, a w których przypadkach realizacja projektów z różnych przyczyn będzie przebiegała z opóźnieniem, co ostatecznie będzie miało wpływ na różny poziom wykorzystania środków w ramach części danego dysponenta. Ponadto stopień zaawansowania realizacji programów operacyjnych nie pozwala w pełni określić wszystkich potrzeb dysponentów.

Umieszczenie części wydatków w rezerwie celowej pozwoli na sprawniejszą i bardziej elastyczną realizację projektów finansowanych w ramach poszczególnych programów, a tym samym przyczyni się do lepszej absorpcji środków unijnych.

Zaplanowane w budżecie państwa wydatki dotyczą następujących programów:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – w ramach PO IiŚ zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 1.547.469 tys. zł, w tym kwota 584.291 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 963.178 tys. zł w rezerwach celowych budżetu państwa.

2. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 1.462.429 tys. zł, w tym kwota

670.219 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 792.210 tys. zł w rezerwie celowej budżetu państwa.

3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki – w ramach PO KL zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 1.342.587 tys. zł, w tym kwota 741.924 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 600.663 tys. zł w rezerwach celowych budżetu państwa.

4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – w ramach PO IG zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 1.284.823 tys. zł, w tym kwota 565.483 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 719.340 tys. zł w rezerwie celowej budżetu państwa.

5. Program Operacyjny Pomoc Techniczna – w ramach PO PT zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 379.842 tys. zł, w tym kwota 350.355 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 29.487 tys. zł w rezerwach celowych budżetu państwa.

6. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – w ramach PO RPW zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 115.763 tys. zł, w tym kwota 53.592 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 62.171 tys. zł w rezerwie celowej budżetu państwa.

7. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa oraz INTERACT 2 – w ramach tych programów zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 183.633 tys. zł, w tym kwota 80.823 tys. zł została zaplanowana w częściach budżetowych, a kwota 102.810 tys. zł w rezerwie celowej.

8. Norweski Mechanizm Finansowy 2004-2009, Mechanizm Finansowy EOG 2004-2009 Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014, Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 – planowane na 2011 rok wydatki na Mechanizmy Finansowe 2004-2009 wynoszą 398.018 tys. zł, z tego planowane wydatki do ujęcia w budżetach poszczególnych dysponentów wynoszą 294.102 tys. zł, w rezerwie celowej budżetu państwa planuje się ujęcie kwoty 103.916 tys. zł.

W związku z tym, że obecnie trwają negocjacje z darczyńcami odnośnie ostatecznego kształtu Mechanizmów Finansowych 2009-2014, całość wydatków na powyższy cel zaplanowano w rezerwie celowej w wysokości 1.000 tys. zł z przeznaczeniem na realizację pomocy technicznej.

9. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy – planowane na 2011 rok wydatki na zadania realizowane w ramach SPWW wynoszą 11.422 tys. zł, z tego planowane wydatki do ujęcia w budżetach poszczególnych dysponentów wynoszą 4.822 tys. zł, w rezerwach celowych budżetu państwa planuje się ujęcie kwoty 6.600 tys. zł.

10. Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” – w ramach tego programu zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 431.883 tys. zł, w tym środki zaplanowane w częściach budżetowych to 170.600 tys. zł, a kwota ujęta w rezerwach celowych budżetu państwa wynosi 261.283 tys. zł.

11. Pozostałe programy z udziałem środków z budżetu UE (w tym WPR) w kwocie 7.869.135 tys. zł.